

ACC. N:R M. 13326: 1-6.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Erie B. Karlsson, Tving*
Härad: *Möckelstend* Berättare: " " " "
Socken: *Tving* Berättarens yrke: *f. d. hem. ägare*
Uppteckningsår: *1954* Född år *1880* i *Bröstarp, Tving*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Barnets vård och uppfostran under förskole-
tiden. s. 1-6.

LuF 98.

Skriv endast på denna sida

Frågelista 98

ACC. N:R M. 13326:/

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Då inom socknen finnas både skogsbygd och slättbygd blev det mycket olika i såväl levnadssätt i övrigt, som även klädedräkt både på vuxna och barn, det som Hilda Abrahamsson berättat är mera typiskt för skogsbygden, dels låg hennes hem långt från allfartsvägar, dels så fanns inga skolor inom räckhåll för denna familj.

Leaf. 98
/

Vid samma tid Hilda Abrahamsson berättat om 1880 talet, ^{var} här ute på slättbygden ~~xxx~~ under samma tid den s.k. koltåldern ej så lång för pojkarnas del, de fick byxor redan vid 4 års ålder, byxorna var sydda av de äldres avlagda kläder slutade mitt emellan knäet och ~~xxx~~ ankeln knäpptes med knappar å ett litet livstykke, kavajen eller rocken var sällan sydd till pojken, vid utomhusvistelse togs en äldres eller faderns kavaj på pojken, att den passade var ej nödvändigt, vid skolåldern fick någon byskräddare sy en mycket stor kavaj ty den skulle vara hela skoltiden om det var gott tyg, träsko var fotbeklädnaden intill konfirmationen.

cc M. 13327. !

Flickorna bar koltan alltjämt även i skolan inga underbyxor förekom varken för pojkar eller flickor, strumporna av hemmaspunnet ullgarn fästes med vävda / slingade / band gjordes i en bandstol

/ slingestol /. De första skodonen barnen fick till konfirmationen var sydda av någon byskomakare av grovt hästläder och blev så stora tilltagna att de skulle kunna användas många år framåt, pojkarna fick lastiker och flickorna känger, dem kunde användas även i snöriska vägar, var det många syskon fick de låna kläder och skor av varandra vid kyrkesök, huvudbeklädnad för pojkarna var halmhatt om sommaren och en skräddarsydd vadmalsmössa om vintern, flickorna sprang omkring mest barhuvade skulle det vara något på huvudet blev det chalett, de fattigaste i samhället fick avlagda kläder i rikemans hus, de lappades och användes i det längsta ty pojkar var även på den tiden slitvargar.

I mitt hem läste far, mor eller någon av tjänarna för oss barn i abc. boken, i den boken som då användes var en tupp avbildad å den sista sidan så fort vi lärde oss bokstäver och stycken värpte tuppen, så kunde där ligga 1 Öring t.o.m. upp till 5 - 10 öre om morronen, då de äldsta barnen stavade i sin abc. bok lärde sig även de yngre, bordsböner och söndagstexter läste alltid far själv, avtonbön fick vi barn läsa högt då vi lade oss.

2

Frågelista 98 ACC. N:R M. 13326:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

Vid matbordet satte sig hela familjen med tjänare och dagsverkare, de minsta barnen fick läsa till och från maten, de placerades nära far eller mor ty de behövde hjälp med en del även vid bordet, vi blev ej skrämde med något, renhållningen var noga och ganska små fick vi lära oss att tvätta händer och ansikte, varmbad i en stor balja ordnades varje lördagskväll, björkriset kom till användning vid uppenbar förseelse emot renlighet eller fula ord till någon, barn har ju långa öron och å en gård där tjänare och arbetsfolk vistas dagligen kunde mycket olämpligt tal få åhöras av barnen. Fadern var ej helnykter, men barnen blev aldrig bjudna på sprit, då vi hade knip och ont i magen kunde far komma med en sin flaska där bränvin och malört var blandat, men det smakade så hemskt illa att vi teg med det onda, de av barnen som ville ha kaffe fick det ibland, kaffet koktes på rostad råg och var välsmakande, bönkaffe koktes ej varje dag, endast vid helger och för främmande besök, då främmande kom till gården var ej barnen med vid bordet, barnen fick sina bestämde mål med varierande rätter lika med de större, endast de små under 1 år hade sitt doppa.

frågelista 98

ACC. N:R M. 13326:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag såg i andra hem att modern åt vid bordet, tog ut med
fingret mat och stoppade in i barnets mun vilket hon höll i knäet,
i det hemmet fanns varken mjölk eller mjöl till doppa, då fick det
lilla barnet samma mat som de äldre fast modern tuggade det först.

Ingen mat var för oss förbjuden, ägg var vi glada för men
vi fick ej mer än ett åt gången, sötsaker fick vi ibland av både
far och mor det var mest russin, det var en premie om vi skött oss
väl eller hjälpt till med något frivilligt, å en lantgård är många
syslor ett 5-6 års barn kan uträtta och vi längtade efter att bli
så stora att vi finge följa med i allt arbete på åker o äng, på loge
i stallar, vi pojkar längtade efter att få ta hand om oxar eller
häst, då byns pojkar var 12 år kunde de både harva och plöja med
tama oxar även hugga säd, blev det illa gjort klagade den som band
kärvar för far och så blev det bannor, men ej stryk, vi skulle lära
oss så tidigt som möjligt, några penningar fick vi ej för vårt ar-
bete vid denna ålder, men vi hade mat och kläder, penningar några
ören kunde vi förtjäna hos en granne med någon hjälp ibland.

4
vad vi så fick sparades till en större summa för någon sak
vi önskade oss.

frågelista 98 - ACC. N:R M. 13326:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ohyra var en svår fiende till barn, ofta tvättning av kläder och kroppar gjorde sitt till att ohyran kunde hållas borta, det var värst med flickorna i deras långa hår trivdes ohyran, det säkraste botemedlet var i detta fallet / Sebadillättika / pojkarna hölls kortklippta och kammades varje morgon noga.

Förkylningssjukdomar med feber och dålig matlust botades med sängläge och värme, så ingavs hett fläderte och honung, vid yttre skador och bulnader användes / Kådplåster / och rågnjölsgrot, Kådplåster koktes i hemmen av en blandning grankåda och färtalg, detta plåster trodde barnen på och en ganska svår skada läktes fort, tron verkade det visserligen.

Smält färtalg användes såsom hostmedecin, men det var svårt att ta in, för mask i magen fick barn maskfrö inköpt å apotek, detta togs in blandat med sirup.

För frostsador användes uppmjukat grovt rågbröd, det bredades över skadorna och bands om stadigt, på 1890 talet fanns / frostsalva / att köpa å apotek, i mitt hem hade far kontakt med staden varje vecka och huskurema försvann.

5

5

Frågelista 98 . ACC. N:R M. 13326:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid släktbjudningar fick vi barn alltid följa med, efter
det de stora ätit eller druckit fick santliga barn på bjudningen
äta och dricka vid ett särskilt bord, alla rätterna fanns ej där
men rikligt nog att bli mätta, det var inget fjäskande det som lades
till en skulle också ätas upp, annrs gå ifrån bordet, antingen eller.

Klädedräkten var ju mycket olika, det hela var sytt av hem-
vävt tyg, vitt,grått,randigt,rutigt bomull eller ylle, om sommaren
tunnare tyg och om vintern tjockare vara, de olika plaggen har här
förut omtalats.

Vid 6-7 års ålder började skolan, de första åren fick barn-
nen bevista skolan varje dag under terminen, men uppåt 10 års åldern
blev det att stanna hemma och arbeta, särskilt bönder hade ju mycket
arbete som barn i den åldern kunde sköta, somliga barn var ej i sko-
lan mer än 12-20 dagar de sista terminerna, vad jag har sett i deras
betyg.

Kristendom var ett huvudämne och detta ämne fick barnen
i de flesta hem lära sig dagligen i hemmet, klarade barnen detta
ämne blev de konfirerade, många blev det ändå.

6

6